

PB173 – Ovladače jádra – Linux IV.

Jiří Slabý

ITI, Fakulta Informatiky

11. 10. 2011

LDD3 kap. 5 (zastaralá)

Co je chyba souběhu

- Chyba závislá na načasování/prokládání operací

```
int *addr;  
...  
int a = load(addr);  
a = a + 1;  
store(a, addr);
```

Ukázkový kód

Příklad chyby souběhu

```
int a = load(addr);  
a = a + 1;  
store(a, addr);
```

Vlákno A	Vlákno B
<pre>int a = load(addr); a = a + 1; <schedule></pre>	

Vlákno A	Vlákno B
<pre>int a = load(addr); a = a + 1;</pre>	<pre>int a = load(addr); a = a + 1; store(a, addr);</pre>

Vlákno A	Vlákno B
<pre>int a = load(addr); a = a + 1; store(a, addr);</pre>	<pre>int a = load(addr); a = a + 1; store(a, addr);</pre>

- Atomickou operací ve stylu `load_inc_store`
  - Nutná podpora CPU
  - Ne na všechno jsou operace (vesměs jen +, -, load, store)
- Kritickou sekci
  - Kus kódu vykonávaný max. jedním procesem
  - Zámky
- Read-copy-update (RCU)
  - Podrobnosti v LDD

Část I

Atomické operace, bitmapy

Atomické operace

- `asm/atomic.h`, `Documentation/atomic_ops.txt`
- `atomic_t a = ATOMIC_INIT(5)`
- Pojme 32 bitů se znaménkem (`int`) (historicky jen 24)
- `atomic_read`, `atomic_set`
- `atomic_add`, `atomic_inc`, `atomic_sub`, `atomic_dec`,
`atomic_*_return` a další (LXR)

```
int *addr;
...
int a = load(addr);  =>  atomic_t a;
a = a + 1;           atomic_inc(&a);
store(a, addr);     /* nebo atomic_add(1, &a); */
```

Řešení pomocí atomických operací

- `atomic64_t` (drahý na 32-bitu)

Práce s atomickými typy

- 1 Definice jednoho `atomic_t` v `module_init`
- 2 Nastavit hodnotu na -3 (nejlépe staticky)
- 3 Atomicky: přičíst 1 a přečíst hodnotu
- 4 Přečtenou hodnotu vypsát do logu
- 5 Přičíst 3
- 6 Odečíst 1
- 7 Přečíst hodnotu a vrátit jako návratovou

Atomické bitové operace

- Stačí-li 1 bit namísto `int`
- `linux/bitops.h`, `Documentation/atomic_ops.txt`
- `unsigned long a = 0`, popř. `DECLARE_BITMAP(a, 1000)`
- `set_bit`, `clear_bit`, `test_bit`
- `test_and_set_bit`, `test_and_clear_bit`

Bitmapy lze použít i NEATOMICKY (např. v kritických sekcích)

- `linux/bitmap.h`
- `__set_bit`, `__clear_bit`
- `bitmap_zero`, `bitmap_fill`, `bitmap_copy`
- `bitmap_OP`, kde `OP` $\in$ {`and`, `or`, `xor`, `andnot`, `complement`}
- `bitmap_empty`, `bitmap_full`, ...

Práce s bitmapami

- 1 Definice bitového pole o 100 bitech
- 2 Výmaz pole (`bitmap_zero`)
- 3 Nastavení 2., 63. a 76. bitu
- 4 Výpis longu (`%lx`) s 63. bitem (`pole[BIT_WORD(63)]` z LXR)
- 5 Výpis celého pole (`bitmap_scnprintf`)
- 6 Výpis longů obsahující 1 bity (`for_each_set_bit` z LXR)
- 7 Výpis pozice 1. nastaveného bitu (`find_first_bit`)

Část II

Zámky

Vytvoření kritické sekce

- Spinlocky
  - Čekání ve smyčce (požírání strojový čas)
  - Rychlé, nesmí se uvnitř spát (čekat)
- Mutexy
  - Spící, fronta čekatelů
  - Pomalejší než spinlock (viz `_mutex_lock_common`)
- Semaforey
  - Podobné mutexům
  - Počítadlo (jsou rekurzivní)
  - Dnes se používají vyjímečně
- Monitory (java) . . .

Zámky lze držet jen v jádře (po dobu vykonávání syscallu)

Zámky v jádře – spinlocky

- `linux/spinlock.h`, `Documentation/spinlocks.txt`
- `DEFINE_SPINLOCK(lock)`, `spinlock_t lock`
- `spin_lock`, `spin_unlock`
- Podobné pthread spinlockům

```
int *addr;
...
int a = load(addr);  =>  DEFINE_SPINLOCK(addr_lock);
a = a + 1;           int *addr;
store(a, addr);     ...
                    spin_lock(&addr_lock);
                    int a = load(addr);
                    a = a + 1;
                    store(a, addr);
                    spin_unlock(&addr_lock);
```

Řešení pomocí spinlocků

Spinlocky a přerušení

Vlákno	Přerušení
<pre>spin_lock(&addr_lock); <interrupt> spin_unlock(&addr_lock); .</pre>	<pre>. spin_lock(&addr_lock); // ^^ deadlock ^^ spin_unlock(&addr_lock);</pre>

`_irq*` varianty

- Zákaz přerušení, poté spinlock

Vlákno	Přerušení
<pre>spin_lock_irq(&addr_lock); // interrupt cannot trigger spin_unlock_irq(&addr_lock); . .</pre>	<pre>. . spin_lock(&addr_lock); ... spin_unlock(&addr_lock);</pre>

Mutexy

- `linux/mutex.h`
- `DEFINE_MUTEX(name)`
- `mutex_lock`, `mutex_unlock`
- Přerušitelné varianty
  - Signál přeruší čekání
  - Tyto funkce vracejí hodnotu ne/mám zámek
- Podobné `pthread` mutexům

```
int *addr;  
...  
int a = load(addr);  
a = a + 1;  
store(a, addr);
```

⇒

```
DEFINE_MUTEX(addr_lock);  
int *addr;  
...  
mutex_lock(&addr_lock);  
int a = load(addr);  
a = a + 1;  
store(a, addr);  
mutex_unlock(&addr_lock);
```

Řešení pomocí mutexů

Semafony

- `linux/semaphore.h`
- Víceméně nepoužívat
- Pozor: `DECLARE_MUTEX(lock)`
- `down`, `up`

Big Kernel Lock (BKL)

- NEPOUŽÍVAT
  - V nových jádrech už ani není
- Hrubozrnný zámek
- Pochází z dob počátku Linuxu
- `lock_kernel`, `unlock_kernel`

Atomické čtení/zápis bufferu o velikosti 128 bytů

- Globální buffer
- 2 znaková (i misc) zařízení
  - 1 implementuje `.read`
  - 1 implementuje `.write`
- Zápis
  - Umožněn max. po 5 znacích (`.write` vrací max. 5)
  - Spí 10 ms po každém zápisu znaku do bufferu (`msleep` z `linux/delay.h`)
- Čtení
  - Vrátí naráz celých 128 B (je-li `count` dostatečně velký)
  - Musí vidět změny pouze po 5 znacích (až na poslední pětici)
- Vyzkoušejte

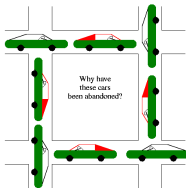
Pozn. 1: práce s `offp` v `pb173/04`

Pozn. 2: odevzdat s domácím

Deadlock

- 4 podmínky uváznutí
- Jádro spoléhá na programátora, že k němu nikdy nedojde
- LOCKDEP
  - Dynamický mechanismus hledání chyb v zámcích
- Obvyklé typy chyb: ABBA, AA
- Obvyklé chyby: `lock + if + return`

- Zpomalují kritický kód
  - Řešení: odstranit zámký
  - Např. kruhovými buffery
- Nevhodná granularita
  - Jeden zámeček na všechno vs. jeden zámeček na jednu činnost
  - Např. BKL, nebo naopak zámký každého registru
- Zahlcení
  - Příliš mnoho procesů čeká na zámeček
  - Lze řešit přechodem na COW, RCU, RW zámký, ...
  - Např. všechny procesy čekají na `tasklist_lock`